

موضوع	بخشنامه شماره مب/ 1799 مورخ 18/10/1382 ; دستورالعمل اجرایی چگونگی محاسبه سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده ها
	شماره : مبر ۱۷۹۹ تاریخ : ۱۳۸۲/۱۰/۱۸ بسمه تعالی جهت اطلاع مدیران عامل بانکهای دولتی تجاری و تخصصی و غیر دولتی و موسسه اعتباری توسعه ارسال گردید. با سلام پیرو بخشنامه شماره مب ر ۴۷۲ مورخ ۱۳۸۱/۴/۲۵) پاراگراف پایانی بخشنامه مذکور) به پیوست دستورالعمل اجرایی چگونگی محاسبه سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده ها که با عنایت به قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ مجلس شورای اسلامی و آئین نامه ها و دستورالعملهای اجرایی قانون مذکور و همچنین با استفاده از نظرات کارشناسی دریافتی از بانکهای کشور و سایر مراجع ذیربط (موضوع بخشنامه شماره مب ۱۷۲۷ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۳) تهیه گردیده است جهت اجرا ارسال می گردد. مقتضی است دستور فرمایند مراتب به کلیه واحدهای ذیربط جهت اجرای دقیق آن ابلاغ گردد بنحویکه از سال مالی ۱۳۸۲ و به بعد تعیین سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار بر اساس دستورالعمل مذکور صورت پذیرد. با اجرای مفاد دستورالعمل، ارسالی اجرای قسمتی از مفاد بخشنامه شماره ش ر ۲۲/۵۱۲ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۴ دبیرخانه شورایعالی بانکها دچار تغییر خواهد شد. ضمنا جدول پیوست شماره بعنوان اطلاعات و مدارک منضم به صورتهای مالی تلقی می گردد. چنانچه در اجرای دستورالعمل مذکور نیاز به ایجاد سرفصل حساب یا حسابهای جدیدی باشد مقتضی است دستور فرمایند مراتب جهت اطلاع و اقدام به اداره نظارت بر موقعیت مالی بانکها منعکس گردد. ام مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری اداره مطالعات و مقررات بانکی بهرام فیض زرین قلم بسمه تعالی دستورالعمل اجرایی چگونگی محاسبه سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده ها چگونگی محاسبه سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده های مذکور در سیستم بانکی بانکها و موسسات اعتباری غیر بانکی بشرح زیر اعلام میگردد بخش اول - محاسبه سود قابل تقسیم سود مشاع) بین بانک ر موسسه و سپرده گذاران با توجه به مستندات قانونی موجود پیوست شماره یک موارد زیر بعنوان ملاکهای محاسبه سود قابل تقسیم سود مشاع بین بانک موسسه و سپرده گذاران باید ملحوظ نظر قرار گیرد میانگین مانده ۵۲ هفته سال سپرده قانونی مربوط میانگین مانده ۵۲ هفته سال انواع - خالص منابع سپرده گذاران (۱) به انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار خالص منابع سپرده گذاران - ۳ میانگین مانده ۵۲ هفته سال اوراق مشارکت - ۲۱ میانگین مانده ۵۲ هفته سال - منابع بانک (۲) خالص تسهیلات اعطایی وجه التزام دریافتی بابت تسهیلات اعطایی + سود اوراق مشارکت - درآمد حاصله از تسهیلات اعطایی - سود مشاع (۳) (۱) فقط انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار ربائی باید در محاسبات مدنظر قرار گیرد و سپرده های ارزی در این محاسبات نباید منظور شود. (۲) طبق پیوست شماره ۲ (۳) طبق نظر دریافتی از حضرت آیت اله رضوانی میبالغ اوراق مشارکت در تبصره ذیل ماده ۳ قانون عملیات بانکی بدون ربا و سود متعلقه جزو سود مشاع منظور می گردد. (۴) درآمد شعب خارج درآمد تسهیلات ارزی و درآمد تسهیلات اعطایی به بانکها نباید منظور شود. نحوه شناسایی سود ناشی از سرمایه گذاری در سهام مشارکت حقوقی سرمایه گذاری مستقیم طبق پیوست شماره ۳ خواهد بود. خالص منابع سپرده گذاران .. منابع بانک و خالص منابع سپرده گذاران

بخش دوم - احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری مدت دار پس از محاسبه میزان منافع سپرده گذاران طبق مطالب مندرج در بخش اول باید میزان حق الوکاله بکارگیری انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار از منافع سپرده گذاران حاصل از بکارگیری مبالغ کل انواع سپرده های کوتاه مدت کوتاه مدت ویژه یکساله دوساله سه ساله چهار ساله و پنج ساله کسر و سپس مبلغ مانده سود قطعی بین کلیه دارندگان انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار با توجه به مبلغ و مدت بکارگیری آنها تقسیم گردد.

به موجب تبصره ۱ ماده ۱۰ آیین نامه فصل دوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوبه شماره ۸۱۹۶۲ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۷ هیات وزیران شورای پول و اعتبار میزان حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را تعیین خواهد نمود که براین اساس باید توسط بانک موسسه اعتباری اعمال گردد حق الوکاله بکارگیری انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار جزو درآمد بانک موسسه اعتباری محسوب می گردد که باید به صورت سود و زیان بانک موسسه منتقل گردد.

بخش سوم - چگونگی تقسیم سود قطعی متعلقه به دارندگان حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدت دار سود قطعی پس از کسر حق الوکاله در مقایسه با سودهای علی الحساب پرداختی به سپرده گذاران طی سال مالی یکی از ۳ حالت زیر را خواهد داشت

سودهای علی الحساب پرداختی به سپرده گذاران بیشتر از سود قطعی است.

سودهای علی الحساب پرداختی به سپرده گذاران برابر با سود قطعی است.

سودهای علی الحساب پرداختی به سپرده گذاران کمتر از سود قطعی است.

در حالتی اول و دوم سودهای علی الحساب پرداختی به سپرده گذاران بعنوان سود قطعی تلقی میگردد. در حالت سوم تفاوت بشرح زیر باید بین سپرده گذاران تقسیم گردد:

بر اساس بند ۶ ماده ۶ قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ مجلس شورای اسلامی بانک موسسه میتواند نسبت به تقسیم بقیه سود متعلقه به سپرده گذاران اقدام نماید مشروط به اینکه از سود علی الحساب پرداخت شده به سپرده گذاران طی سال مالی کمتر نگردد و همچنین میزان حق الوکاله بانکها از میزان حق الوکاله تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار در کل تجاوز ننماید. طبق فرم پیوست شماره (۴)

لذا مبلغ مازاد به تشخیص بانک و براساس اولویتها ترجیحات و برنامه ریزیهای آتی هیات مدیره بین سپرده های مختلف کوتاه مدت کوتاه مدت ویژه یکساله دوساله سه ساله چهار ساله و پنج ساله با رعایت شرط فوق تقسیم میگردد بنحویکه در هر گروه سپرده ها یکسان عمل گردد.

پیوست شماره ۱

مستندات قانونی و مقرراتی تعیین سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده ها

(الف) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ مجلس شورای اسلامی

مورد تایید ۱۳۶۲/۶/۱۰ شورای نگهبان

فصل دوم - تجهیز منابع پولی

ماده ۳ بانک ها می توانند تحت هر یک از عناوین ذیل به قبول سپرده مبادرت نمایند

الف - سپرده های قرض الحسنه :

۱ - جاری

۲ - پس انداز

ب - سپرده های سرمایه گذاری مدت دار .

تبصره - سپرده های سرمایه گذاری مدت دار که بانک در بکار گرفتن آنها وکیل می باشد در امور مشارکت مضاربه اجاره بشرط تملیک معاملات اقساطی مزارعه مساقات، سرمایه گذاری مستقیم معاملات سلف و جعاله مورد استفاده قرار می گیرد .

ماده ۶ - بانکها میتوانند، به منظور جذب و تجهیز سپرده ها، با اتخاذ روشهای تشویقی از امتیازات ذیل به سپرده گذاران اعطا نمایند :

الف - اعطای جوایز غیر ثابت نقدی و یا جنسی برای سپرده های قرض الحسنه .

ب - تخفیف و یا معافیت سپرده گذاران از پرداخت کارمزد و یا حق الوکاله

ب - دادن حق تقدم به سپرده گذاران برای استفاده از تسهیلات اعطائی بانکی در موارد مذکور در فصل سوم

پیوست شماره ۱ فصل چهارم - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سیاست پولی

ماده ۲۰ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در حسن اجرای نظام پولی و اعتباری کشور میتواند با استفاده از ابزار ذیل ، طبق آیین نامه ای که به تصویب هیئت وزیران میرسد و بر اساس ماده ۱۹ در امور پولی و بانکی دخالت و نظارت کند

-

- تعیین انواع و میزان حداقل و حداکثر کارمزد خدمات بانکی (مشروط بر اینکه بیش از هزینه کار انجام شده نباشد و حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری که توسط بانک ها دریافت می شود.

فصل پنجم - متفرقه

ماده ۲۳ - وجوه دریافتی تحت عنوان کارمزد و حق الوکاله جزو درآمدهای بانکها بوده و قابل تقسیم بین سپرده گذاران نمی باشد.

ب آیین نامه های قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)

آیین نامه فصل دوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) تصویب نامه شماره ۸۱۹۶۲

مورخ ۱۳۶۲/۹/۲۷ هیئت وزیران

ماده ۸ - بانکها استرداد اصل سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را تعهد و یا به هزینه خود بیمه مینمایند.
پیوست شماره ۱

ماده ۹ - بانک ها سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را که در به کار گرفتن آنها وکیل می باشند به عنوان منابع سپرده گذار، در امور مشارکت مضاربه اجاره به شرط تملیک ، معاملات اقساطی مزارعه، مساقات ، سرمایه گذاری مستقیم ، معاملات سلف و جعاله مورد استفاده قرار میدهند.

تبصره - قبول سپرده های سرمایه گذاری مدت دار برای مصرف در یک طرح خاص ، طبق مقررات مربوط ، مجاز است. شمول حکم ماده ۸ در مورد این قبیل سپرده ها منوط به درج آن در قرارداد مربوطه میباشد.

ماده ۱۰ - هیچ یک از سپرده های دریافتی تحت عنوان سپرده های سرمایه گذاری مدت دار رقم تعیین شده از قبل به عنوان سود پرداخت نخواهد شد. منافع حاصله از عملیات موضوع ماده ۹ بر اساس قرار داد منعقد متضمن وکالت، بین بانک و سپرده گذار متناسب با مدت و مبالغ سپرده های سرمایه گذاری پس از وضع سپرده های قانونی مربوط و رعایت سهم منابع بانک به نسبت مدت و مبلغ در کل وجوه بکار گرفته شده در این عملیات تقسیم خواهد شد.

تبصره ۱ - حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری از سهم منافع سپرده گذاران کسر خواهد شد. میزان حداقل و حداکثر حق الوکاله به تصویب شورای پول اعتبار خواهد رسید.

تبصره - در قراردادهای منعقد بین بانک و سپرده گذار قید مصالحه منافع مصرف مشاع سپرده و نحوه محاسبه و پرداخت منافع الزامی است.

ماده ۱۱ - بانکها در تأمین منابع لازم جهت تسهیلات اعطائی عملیات موضوع ماده ۹ اولویت به منابع سپرده گذار خواهند داد. در صورتیکه مجموع تسهیلات اعطائی موضوع امور ماده ۹ کمتر و یا مساوی مجموع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار پس از وضع سپرده های قانونی مربوط باشد تمام منافع موضوع این ماده بین سپرده گذاران تقسیم خواهد شد. در صورتیکه مجموع تسهیلات اعطائی بانکها برای این امور بیشتر از مجموع این قبیل سپرده ها باشد، ما به التفاوت سهم منابع بانک محسوب خواهد شد.

پیوست شماره ۱ آئین نامه فصل چهارم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) (تصویب نامه شماره ۸۸۵۲۶ مورخ ۱۳۶۲/۱۲/۱۷ هیئت وزیران)

ماده ۳ - در حسن اجرای سیاست پولی و اعتباری و حفظ ارزش پول ، بانک مرکزی می تواند علاوه بر بکار گرفتن ابزار سیاست پولی موضوع قانون پولی و بانکی در حدی که مغایر مفاد قانون عملیات بانکی بدون ربا نباشد، با تصویب شورای پول و اعتبار ، با استفاده از ابزار ذیل در امور پولی و بانکی دخالت و نظارت کند.

۲....

۳....

تعیین حداقل و یا حداکثر میزان انواع حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری حق الوکاله مذکور میتواند شامل هزینه های اداری بانکها برای تجهیز و اداره سپرده های موصوف نیز بشود. در هر صورت مبلغ دیگری تحت هیچ عنوان توسط بانکها از صاحبان سپرده های سرمایه گذاری اخذ نخواهد شد.

۸ B ۰۰۰

۱....

آئین نامه فصل پنجم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) (تصویب نامه شماره ۸۸۵۲۸ مورخ ۱۳۶۲/۱۲/۱۷ هیئت وزیران)

ماده ۳ - در مواردی که تأمین منابع توسط یک بانک برای بانکهای دیگر از محل منابع سپرده گذار صورت گیرد بانک گیرنده منابع به وکالت توکلی از طرف بانک تأمین کننده منابع وجوه حاصله را طبق ضوابط مربوط به سپرده های سرمایه گذاری بشرح آیین نامه تجهیز منابع پولی (موضوع تصویب نامه شماره ۸۱۹۶۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱۲) منحصرأً به مصارف امور موضوع ماده ۹ خواهد رساند.

تبصره - حق الوکاله بکار گیری سپرده ها بر اساس توافق بین بانکهای طرف معامله تعیین خواهد شد. در هر حال حق الوکاله ای که از صاحبان سپرده های سرمایه گذاری اخذ خواهد شد. مجموعاً از حد تعیین شده به موجب بند ۴ ماده ۲۰ قانون تجاوز نخواهد کرد.

(ج) دستورالعملهای اجرایی قانون عمیات بانکی بدون ربا (بهره)

دستورالعمل اجرایی قبول سپرده مصوبه پانصد و چهاردهمین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱۸

بخش دوم - سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

ماده ۱۱ - بانکها در بکار گرفتن سپرده های سرمایه گذاری مدت دار وکیل سپرده گذار میباشند

ماده ۱۵ - سهم منافع (سود) سپرده گذاران بر اساس مدت و مبلغ سپرده هر یک بین آنان تقسیم و پس از کسر حق الوکاله بانک پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۶ حداقل و حداکثر حق الوکاله بانک بابت بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد حق الوکاله مزبور میتواند شامل هزینه های بکارگیری سپرده های موصوف باشد. در هر صورت مبلغ دیگری تحت هیچ عنوان از سپرده گذار اخذ نخواهد شد.

تبصره - بانکها میتوانند در میزان حق الوکاله بکار گیری سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت برای سپرده گذاران تخفیف قائل شوند میزان تخفیف متناسب با مدت و مبلغ سپرده ها خواهد بود .

پیوست شماره ۱

ماده ۱۹ - ذکر موارد ذیل توسط بانکها در قرارداد موضوع ماده ۱۸ الزامی است :

موضوع وکالت برای بکارگیری سپرده ها در امور موضوع ماده ۱۲

حق توکیل به غیر

- مصرف مشاع سپرده ها

- حداقل مبلغ سپرده

ه - تعهد استرداد سپرده

۶ - حداقل مدت

۷ - نحوه تمدید

نحوه محاسبه تقسیم و پرداخت سود

- موضوع اخذ حق الوکاله

۱۰ - مصالحه منافع بین بانک و سپرده گذار و بین سپرده گذاران

۱۱ ذکر امتیازات موضوع مواد ۱۶ و ۱۷ بر حسب مورد

۱۲ - هر مورد لازم دیگر

صورت ریز تسهیلات اعطایی سرمایه گذاری و مشارکت

غیر دولتی

تسهیلات اعطایی تبصره ای غیر دولتی تسهیلات اعطایی تبصره ای دولتی

۳۰۱،۰۳۵۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای ر مضاربه غیر دولتی ۳۰۱،۰۳۴۰ ۳۰۱،۰۳۴۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای |

مضاربه ر دولتی

۳۰۱،۰۳۹۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای ر سلف غیر دولتی ۳۰۱،۰۳۸۰ ۳۰۱،۰۳۸۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای |

سلف ر دولتی

۳۱،۰۴۳۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای مشارکت مدنی غیر دولتی ۳۱،۰۴۲۰ ۳۱،۰۴۲۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره

ای | مشارکت مدنی ر دولتی

۳۱،۰۴۱ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای : جعاله | غیر دولتی ۳۰۱،۰۴۶۰ ۳۰۱،۰۴۶۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای |

جعاله | دولتی

۳۰۱،۰۵۱۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای فروش اقساطی غیر دولتی ۳۰۱،۰۵۰۰ ۳۰۱ حساب تسهیلات اعطایی تبصره

ای فروش اقساطی دولتی

۳۰۱،۰۵۵۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای اجاره بشرط تملیک ، غیر دولتی ۳۰۱،۰۵۴۰ ۳۰۱،۰۵۴۰ حساب تسهیلات

اعطایی تبصره ای اجاره بشرط تملیک دولتی

۳۱،۰۶۴۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای مسکن ر غیر دولتی ۳۱،۰۶۳۰ حساب تسهیلات اعطایی تبصره ای مسکن ر

دولتی

تسهیلات اعطایی غیر تیره ای غیر دولتی تسهیلات اعطایی غیر تبصره ای دولتی

۳۰۱،۰۳۷۰ حساب تسهیلات اعطایی ر مضاربه ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۳۶۰ ۳۰۱،۰۳۶۰ حساب تسهیلات اعطایی ر مضاربه ر دولتی

۳۰۱،۰۴۱۰ حساب تسهیلات اعطایی ر سلف ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۴۰۰ ۳۰۱،۰۴۰۰ حساب تسهیلات اعطایی | سلف ر دولتی

۳۱،۰۴۵۰ حساب تسهیلات اعطایی ر مشارکت مدنی ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۴۴۰ ۳۰۱،۰۴۴۰ حساب تسهیلات اعطایی مشارکت

مدنی ر دولتی

۳۱،۰۴۹۰ حساب تسهیلات اعطایی ر جعاله ر غیر دولتی ۳۱،۰۴۸۰ ۳۱،۰۴۸۰ حساب تسهیلات اعطایی ر جعاله ر دولتی

۳۱،۰۵۳۰ حساب تسهیلات اعطایی ر فروش اقساطی ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۵۲۰ ۳۰۱ حساب تسهیلات اعطایی ر فروش اقساطی ر

دولتی

۳۰۱،۰۵۷۰ حساب تسهیلات اعطایی اجاره بشرط تملیک ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۵۶۰ ۳۰۱ حساب تسهیلات اعطایی ر اجاره بشرط

تملیک | دولتی

۳۰۱،۰۶۶۰ حساب تسهیلات اعطایی مسکن غیر دولتی ۳۰۱،۰۶۵۰ ۳۰۱،۰۶۵۰ حساب تسهیلات اعطایی مسکن ر دولتی

۳۱،۰۸۳۰ حساب پیش پرداخت بابت خرید اموال معاملات ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۸۲۰ ۳۰۱،۰۸۲۰ حساب پیش پرداخت بابت خرید

اموال معاملات ر دولتی

۳۰۱،۰۸۴۰ حساب کالای معاملات سلف (غیر دولتی) ۳۰۱،۰۸۴۰ ۳۰۱،۰۸۴۰ حساب کالای معاملات سلف (دولتی)

۳۱،۰۸۶۰ حساب کار در جریان جعاله ر غیر دولتی ۳۱،۰۸۵۰ ۳۱،۰۸۵۰ حساب کار در جریان جعاله دولتی

۳۰۱،۰۸۸۰ حساب اموال خریداری برای فروش اقساطی ر غیر دولتی ۳۱،۰۸۷۰ ۳۱،۰۸۷۰ حساب اموال خریداری برای

فروش اقساطی و دولتی

۳۰۱،۰۹۰۰ حساب اموال خریداری برای اجاره بشرط تملیک غیر دولتی ۳۰۱،۰۸۹۰ ۳۰۱،۰۸۹۰ حساب اموال خریداری برای

اجاره بشرط تملیک ر دولتی

۳۰۱،۱۱۱۵ حساب طرح های مجتمع مسکونی بانک مسکن مطالبات سررسید گذشته و معوق دولتی

مطالبات سررسید گذشته و معوق غیر دولتی ۳۰۱،۰۹۳۰ ۳۰۱ حساب مطالبات سررسید گذشته تسهیلات تبصره ای دولتی

۳۰۱،۰۹۴۰ حساب مطالبات سررسید گذشته تسهیلات تبصره ای غیر دولتی ۳۰۱،۰۹۵۰ ۳۰۱،۰۹۵۰ حساب مطالبات سررسید

گذشته تسهیلات دولتی

۳۰۱،۰۹۶۰ حساب مطالبات سررسید گذشته تسهیلات ر غیر دولتی ۳۰۱،۰۹۸۰ ۳۰۱،۰۹۸۰ حساب مطالبات معوق تسهیلات

تبصره ای ر دولتی

۳۰۱،۰۹۹۰ حساب مطالبات معوق تسهیلات تبصره ای ر غیر دولتی ۳۰۱،۱۰۰۰ ۳۰۱،۱۰۰۰ حساب مطالبات معوق تسهیلات

دولتی

۳۰۱،۱۰۱۰ حساب مطالبات معوق تسهیلات غیر دولتی کسر می شود.

۳۰۲،۰۴۶۰ ۳۰۲،۰۴۶۰ حساب مضاربه وجوه دریافتی دولتی

کسر می شود ۳.۲۰۰۴۷۰ ۳.۲۰۰۴۷۰ حساب مشترک مشارکت مدنی ر دولتی (سهم بانک)

۳۲۰۰۴۵۰ حساب مضاربه وجوه دریافتی ر غیر دولتی ۳۲,۰۵۶۰ ۳۲,۰۵۶۰ حساب سود سالهای آینده تسهیلات دولتی

۳,۲۰۰۴۷۰ حساب مشترک مشارکت مدنی غیر دولتی (سهم بانک) ۳,۳,۰۵۷۰ ۳,۳,۰۵۷۰ حساب سود سالهای آینده تسهیلات

تبصره ای به تعهد دولت

۳۲,۰۵۵۰ حساب سود سالهای آینده تسهیلات غیر دولتی ۳۰۲ ۰۰۵۸۰ حساب سود و کارمزد سالهای آینده (دولتی)

۳۰۲۰۰۵۸۰ حساب سود و کارمزد سالهای آینده (غیر دولتی) ۳۰۲,۰۶۰۰ ۳۰۲,۰۶۰۰ حساب سود معوق تسهیلات دولتی

۳-۲۰۰۵۹۰ حساب سود معوق تسهیلات ر غیر دولتی ۳-۲۰۰۶۱۰ ۳-۲۰۰۶۱۰ حساب سود معوق تسهیلات تبصره ای به تعهد

دولت

۳-۲۰۰۶۲۰ حساب سود و کارمزد معوق (غیر دولتی) ۳۰۲۰۰۶۲۰ ۳۰۲۰۰۶۲۰ حساب سود و کارمزد معوق (دولتی)

جمع خالص تسهیلات جمع خالص تسهیلات

سرمایه گذاری در بخش دولتی

سرمایه گذاری در بخش غیر دولتی ۳.۱۰۶۰۰ ۳.۱۰۶۰۰ حساب مشارکت حقوقی دولتی

۳.۱,۰۶۱۰ حساب مشارکت حقوقی و غیر دولتی

۳.۱,۰۶۲۰ حساب سرمایه گذاری مستقیم

جمع

تسهیلات اعطایی به بانکها نباید جزو تسهیلات اعطایی محسوب گردد.
فقط تسهیلات اعطایی به ریال بایستی در محاسبات مدنظر قرار گیرد و تسهیلات ارزی نباید در این محاسبات وارد شود.
برخی حسابها نظیر کالای معاملات سلف سود و کارمزد سالهای آینده سود و کارمزد معوق و در سرفصل حسابهای دفتر کل به دولتی و غیر دولتی تفکیک نگردیده است که در صورت ریز باید این عمل انجام شود.

بیوست شماره ۳

نحوه شناسایی سود ناشی از سرمایه گذاری در سهام مشارکت حقوقی سرمایه گذاری مستقیم توسط بانکها
الف طبقه بندی سرمایه گذاری در سهام سایر شرکتها توسط بانکها
سرمایه گذاری در سهام سایر شرکتها توسط گروه زیر طبقه بندی میشود که نحوه گزارشگری و حسابداری هر یک متفاوت خواهد بود

الی -1- سرمایه گذاری کمتر از ۲۰ درصد در سهام با حق رای در این حالت فرض بر این است که شرکت سرمایه گذار نفوذ قابل ملاحظه ای بر شرکت سرمایه پذیر ندارد. این گروه خود به دو دسته تقسیم میگردد دسته اول آن دسته از سهام که ارزش متعارف آن مشخص و معلوم است این دسته از سهام طبق استاندارد حسابداری سرمایه گذاری در اوراق قرضه و سهام (۱۱۵) SFASB باید به ارزش متعارف در تاریخ ترازنامه شناسایی و در صورتهای مالی ثبت گردد. دسته دوم آن دسته از سهام که نمیتوان ارزش متعارف آنها را تعیین نمود که روش بهای تمام شده ملاک عمل ارزیابی این دسته از سهام خواهد بود.

الی ۲- سرمایه گذاری بین ۲۰ تا ۵۰ درصد در سهام با حق رای در این حالت فرض بر این است که شرکت سرمایه گذار دارای نفوذ قابل ملاحظه بر شرکت سرمایه پذیر است و بنابراین روش حسابداری آن باید متفاوت با روش حسابداری مندرج بند یک فوق اشاره باشد زیرا در حالت فوق الذکر فرض بر این است که دو شرکت شرکت سرمایه گذار و سرمایه پذیر دارای دو شخصیت حسابداری جداگانه هستند در حالی که زمانی که شرکت سرمایه گذار در شرکت سرمایه پذیر نفوذ قابل ملاحظه دارد فرض این است

۱. اصطلاح نفوذ قابل ملاحظه طبق بیانیه شماره ۲۰ اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی رهنمودهای حسابداری تحت عنوان حسابرسی سرمایه گذاری در واحدهای تجاری وابسته به این شرح تعریف شده است نفوذ قابل ملاحظه عبارتست از مشارکت در تصمیم گیریهای مربوط به سیاستهای مالی و عملیاتی واحد تجاری ولی نه در حد کنترل سیاستهای مزبور ارزش متعارف معرف مبلغی است که میتواند بر اساس آن اوراق بهادار در معامله ای حقیقی و بی شبهه بین خریدار و فروشنده مایل و آگاه مبادله شود.

که این دو شرکت از بعد حسابداری دارای شخصیت یگانه ای هستند لذا باید شرکت سرمایه گذار به نحوی عمل نماید که حساب سرمایه گذاری همواره معرف سهم نسبی واحد سرمایه گذار از ارزش دفتری خالص دارائیهای واحد سرمایه پذیر و درآمد سرمایه گذاری معرف سهم نسبی واحد سرمایه گذار از درآمد واحد سرمایه پذیر باشد. این نحوه حسابداری همان روش ارزش ویژه است

الت سرمایه گذاری بیشتر از ۵۰ درصد در سهام با حق رای در این حالت فرض بر این است که شرکت سرمایه گذار کنترل بر شرکت سرمایه پذیر دارد. در این صورت شرکت سرمایه پذیر شرکت فرعی و شرکت سرمایه گذار شرکت اصلی خواهد بود و به لحاظ مقاصد گزارشگری مالی تهیه صورتهای مالی تلفیقی برای شرکت اصلی الزامی خواهد بود.

ب نحوه شناسایی درآمد سرمایه گذاری در سهام مشارکت حقوقی سرمایه گذاری مستقیم منظور از درآمد سرمایه گذاری در سهام درآمد ناشی از توزیع سود به اشکال مختلف پس از پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی شرکت سرمایه پذیر است که می تواند به صورت نقدی سهمی و یا غیر نقدی بوده و همچنین درآمد ناشی از واگذاری سهام که بشرح زیر می باشد

ب ۱ - سرمایه گذاری کمتر از ۲۰ درصد در سهام با حق رای

۱ - ب - ۱ - سود نقدی سهام

سود نقدی سهام پس از اعلام تصویب مجمع عمومی حداکثر ظرف مدت ۸ ماه بایستی پرداخت شود سود نقدی سرمایه گذاری در سهام که حسابداری آن طبق روش

۱ در استاندارد شماره ۲۰ مذکور در صفحه قبل کنترل را چنین تعریف نموده است:
کنترل عبارتست از توانایی هدایت سیاستهای مالی و عملیاتی یک واحد تجاری به منظور کسب منافع اقتصادی از فعالیتهای آن

ارزش متعارف یا روش بهای تمام شده انجام میشود در تاریخ اعلام سود نقدی سهام به عنوان درآمد شناسایی می شود.
۲- ب- ۱- سود سهمی (سهام جایزه)

توزیع سود به شکل سهم سود سهمی که راه دیگر توزیع سود بین صاحبان سهام است توسط دریافت کننده به عنوان درآمد سرمایه گذاری شناسایی نمیشود. توزیع سود به شکل سهم موجب تغییر در دارائیهها و بدهیهها یا حقوق صاحبان سهام شرکت سرمایه پذیر نمی گردد بلکه موجب تغییر در اجزای متشکله حقوق صاحبان سهام می گردد.
ماهیت سود سهمی از دیدگاه سرمایه گذار با توجه به اثر آن بر شرکت توزیع کننده سود سهمی تعیین میگردد سرمایه گذار هنگام دریافت سود سهمی هیچ گونه دارایی دریافت نمی کند و ثبتي هم از این بابت نخواهد داشت و میزان نسبی سرمایه گذاری آن در شرکت سرمایه پذیر نیز تغییر نمیکند بلکه تنها تعداد سهام بیشتری را با همان نسبت مالکیت قبلی در اختیار خواهد داشت. بنابراین دریافت سود سهمی ارزش ثبت شده سرمایه گذاری را افزایش نمی دهد اما بهای تمام شده هر سهم را کاهش میدهد.

- ب- ۱- سود غیر نقدی سهام

یک واحد تجاری ممکن است سود سهام اعلام شده را به شکل داراییهای غیر از وجه نقد (مانند زمین، محصولات ماشین آلات و پرداخت نماید اینگونه سود غیر نقدی در تاریخ اعلام سود سهام و قبل از ثبت سود سهام باید به ارزش متعارف بازار ارزشیابی شوند. چون شرکت سرمایه پذیر همانند پرداخت سود نقدی تمامی امکان استفاده از دارائیهایی را که باید توزیع شود در تاریخ تصویب و اعلام سود از دست میدهد بنابراین ارزش متعارف بازار دارایی در تاریخ مزبور باید مبنا قرار گیرد و شرکت سرمایه پذیر باید سود یا زیان حاصل از واگذاری دارایی را در تاریخ اعلام سود غیر نقدی سهام شناسایی نماید و همچنین شرکت سرمایه گذاری که زیر ۲۰ سهام با حق رای شرکت سرمایه پذیر را داراست بایستی سود غیر نقدی سهام را به ارزش متعارف در حساب درآمد سرمایه گذاری شناسایی نماید.

ب ۲ و ۳ سرمایه گذاری بین ۲۰ تا ۵۰ و بیشتر از ۵۰ درصد در سهام با حق رای

همانگونه که اشاره شد روش ارزش ویژه بر این فرض مبتنی است که واحد سرمایه گذار تعداد کافی از سهام واحد سرمایه پذیر را در مالکیت دارد به گونه ای که میتواند بر خط مشی های مالی و عملیاتی واحد سرمایه پذیر نفوذ موثر اعمال کند. یکی از آثار نفوذ موثر تاثیر بر سیاستهای توزیع سود سهام واحد سرمایه پذیر است. بنابراین سود سهام قابل توزیع توسط واحد سرمایه پذیر دیگر نمیتواند معیار مناسبی در مورد بازده سرمایه گذاری واحد سرمایه گذار محسوب شود. زیرا فرض بر این است که واحد سرمایه گذار میتواند بر سیاستهای اعلام و توزیع سود سهام توسط واحد سرمایه پذیر اثر بگذارد. در چنین حالتی سیاست توزیع سود سهام توسط واحد سرمایه پذیر ممکن است بجای این که معیاری برای اندازه گیری سودآوری سرمایه گذاری تلقی شود بیانگر ملاحظات نظیر حفظ نقدینگی واحد سرمایه پذیر یا تامین نیازمندیهای نقدی واحد سرمایه گذار باشد.

در روش ارزش ویژه حساب سرمایه گذاری در تاریخ خرید به بهای تمام شده سرمایه گذاری بدهکار میشود و سپس بر اساس ثبتهای زیر در زمانهای مناسب این حساب تعدیل می گردد:

ثبت سهم مناسبی از سود خالص گزارش شده شرکت سرمایه پذیر

ثبت پرداخت هر گونه سود نقدی سهام توسط شرکت سرمایه پذیر

ثبت سهم مناسبی از مازاد بهای تمام شده سرمایه گذاری بر سهم واحد سرمایه گذار از ارزش دفتری خالص دارائیهای واحد سرمایه پذیر

ثبت استهلاک هرگونه سرقفلی خریداری شده.

ه ثبت هرگونه سود یا زیان حاصل از فروش بخشی از سرمایه گذاری

حذف هرگونه سود یا زیان بین شرکتهای که ناشی از مبادلات بین شرکتهای سرمایه گذار و سرمایه پذیر است.

پیوست شماره ۳

بنابراین زمانی که روش حسابداری سرمایه گذاری شرکت سرمایه گذار ارزش ویژه است. سود سهام دریافتی نقدی و غیر نقدی را باید به مثابه برگشت سرمایه خود بداند و حساب سرمایه گذاری را بستانکار نماید. اما همانطور که در بخش قبل ذکر شد زمانی که شرکت سرمایه پذیر اقدام به توزیع سود سهمی سهام جایزه مینماید شرکت سرمایه گذار ثبتي در حسابها درج نمی نماید و فقط بهای تمام شده هر واحد سهم کاهش می یابد یعنی ارزش ثبت شده سهام به تعداد جدید سهام پس از صدور سهام جایزه تقسیم میگردد تا بهای تمام شده هر واحد بدست بیاید که بالطبع در قیاس با قبل از صدور سهام جایزه کاهش خواهد یافت.

ب ک واگذاری سرمایه گذاری (سهام)

هرگاه یک سرمایه گذاری واگذار شود تفاوت عواید حاصل از واگذاری و مبلغ دفتری باید به عنوان درآمد یا هزینه شناسایی شود. بدهی است در این حالت حساب ذخیره کاهش ارزش سهام مربوطه باید تسویه و صفر شود. در مورد سرمایه گذاریهای جاری که به خالص ارزش فروش یا ارزش بازار ثبت شده و سرمایه گذاریهای بلند مدتی که به مبلغ تجدید ارزیابی انعکاس یافته است سود یا زیان واگذاری باید نسبت به آخرین مبلغ دفتری و در مورد سرمایه گذاریهای جاری سریع معامله که بر اساس پرتفوی سرمایه گذاری به اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش نشان داده میشود سود یا زیان واگذاری باید نسبت به بهای تمام شده تعیین شود. در مورد سرمایه گذاریهایی که به عنوان دارایی جاری نگهداری شده است تفاوت ناشی از واگذاری باید به عنوان درآمد یا هزینه سرمایه گذاری و در مورد سرمایه گذاریهای بلند مدت، تفاوت مذکور باید به عنوان سود یا زیان واگذاری شناسایی شود هرگونه خالص مازاد ناشی از تجدید ارزیابی یک سرمایه گذاری که قبلاً در حساب

مازاد تجدید ارزیابی منظور و در آن نگهداری شده است. باید به عنوان تغییر در اجزای حقوق صاحبان سرمایه به بستانکار حساب سود و زیان انباشته منظور شود. لازم بذکر است که بندهای ۲۹ الی ۳۳ استاندارد حسابداری شماره ۳ تحت عنوان درآمد عملیاتی به مقوله نحوه شناسایی سود تضمین شده درآمد حق امتیاز و سود سهام پرداخته است. همچنین نحوه حسابداری سرمایه گذارها در استاندارد حسابداری شماره ۱۵ کمیته فنی سازمان حسابرسی به تشریح آمده است که در سطور قبل به اختصار توضیحاتی داده شده است.

پیوست شماره ۴

صورت محاسبه سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده ها
رح مبلغ به ریال

تسهیلات اعطایی به بخش دولتی :

تسهیلات اعطایی به بخش غیر دولتی :

سرمایه گذاری و مشارکتها (دولتی)

سرمایه گذاری و مشارکتها (دولتی)

سرمایه گذاری و مشارکتها (غیر دولتی)

اوراق مشارکت

اوراق مشارکت

جمع تسهیلات اعطای بی سرمایه گذاری مشارکت و اوراق مشارکت (۱)

سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت:

سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه

سپرده سرمایه گذاری یکساله

سپرده سرمایه گذاری دو ساله

سپرده سرمایه گذاری سه ساله

سپرده سرمایه گذاری چهار ساله

سپرده سرمایه گذاری پنج ساله

سپرده سرمایه گذاری پنج ساله

جمع انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری مدتدار

کسر می شود سپرده قانونی مربوط به انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری

کسر می شود سپرده قانونی مربوط به انواع حسابهای سپرده سرمایه گذاری

خلص منابع سپرده گذاران - (۲)

منابع بانک - (۱۲)

سود دریافتی از تسهیلات اعطایی سرمایه گذاری و مشارکتها و اوراق مشارکت

وجه التزام دریافتی از محل تسهیلات اعطایی

وجه التزام دریافتی از محل تسهیلات اعطایی

جمع سوء متاع - (۳):

سهم سپرده گذاران از سود مشرع (۴) - (۳) (۱) (۲)

سهم سپرده گذاران از سود مشرع (۴) - (۳) (۱) (۲)

جایزه سپرده قانونی مربوط به انواع حسابهای سپرده گذاری مدت دار - (۵) جایزه سپرده قانونی مربوط به انواع حسابهای

سپرده گذاری مدت دار - (۵)

منافع سپرده گذاران - (۴۵)

کسر می شود حق الوکاله

کسر می شود حق الوکاله

سود قطعی قابل تقسیم بین انواع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

سود قطعی قابل تقسیم بین انواع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

سود علی الحساب پرداختی به سپرده گذاران طی سال مالی

کسری (مازاد) پرداختی به سپرده گذاران

طبق پیوست شماره ۲

مبالغ تسهیلات اعطایی سرمایه گذاری و مشارکتها، اوراق مشارکت انواع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار و سپرده

قانونی مربوطه باید بر اساس میانگین ۵ هفته سال محاسبه گردد.